

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Jana Vyklického a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 427/31, v řízení o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 10. 2014, č. j. 24805/14/5000-14504-711335, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 10. 2015, č. j. 31 Af 15/2015 - 60,

t a k t o :

- I. Řízení **s e z a s t a v u j e .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové (dále „krajský soud“) usnesením ze dne 29. 10. 2015, č. j. 31 Af 15/2015 - 60, zastavil řízení o žalobě z důvodu nesplnění poplatkové povinnosti. Uvedl přitom, že žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl usnesením ze dne 6. 10. 2015, č. j. 31 Af 15/2015 - 50 a zároveň jej vyzval, aby poplatek za správní žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku zaplatil v zároveň stanovené lhůtě. Žalobce byl rovněž poučen o následcích, které se pojí s nezaplacením soudního poplatku. Vzhledem k tomu, že ve stanovené lhůtě nebyl poplatek zaplacen, bylo řízení o žalobě zastaveno.

Usnesení krajského soudu poté žalobce (dále „stěžovatel“) napadl kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) až e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“). Domnívá se, že se soud nezabýval skutkovým stavem věci a nepřihlédl k důvodně podané žádosti o osvobození od soudních poplatků. Podle stěžovatele existovaly rovněž objektivní důvody pro přidělení právního zástupce. V postupu soudu spatřuje i porušení čl. 90 Ústavy. V závěru kasační stížnosti požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku dle § 107 s. ř. s.

Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2015, č. j. 3 Afs 254/2015 – 10, byly návrhy stěžovatele na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce zamítnuty. Stěžovatel byl zároveň vyzván, aby ve stanovených lhůtách poplatkovou

povinnost splnil tím, že zaplatí soudní poplatek za kasační stížnost a za návrh na přiznání odkladného účinku.

Stěžovatel následně dne 25. 1. 2016 znovu požádal Nejvyšší správní soud o ustanovení zástupce z řad advokátů a o osvobození od soudních poplatků. Uvedl, že má důvodně za to, že vzhledem k jeho poměrům u něho objektivně byly a jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a že jsou zde předpoklady, aby mu byl ustanoven zástupce z řad advokátů, protože je to nezbytné k ochraně jeho práv. K návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti uvedl pouze tolik, že výkon nebo jiné právní následky napadeného rozhodnutí by pro něj znamenaly nenahraditelnou újmu a přiznání odkladného účinku se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a není v rozporu s veřejným zájmem. Stěžovatel současně navrhl zrušení ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. a taktéž právní úpravy placení soudního poplatku za kasační stížnost. K opětovné žádosti však žádné informace o majetkových poměrech nedoložil.

Nejvyšší správní soud v předcházejícím usnesení ze dne 30. 12. 2015, č. j. 3 Afs 254/2015 – 10, i s poukazem na související judikaturu (rozsudek zdejšího soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50) vyložil, že je povinností účastníka řízení, aby soudu předeštel svou majetkovou situaci a projevil zákonem požadovanou aktivitu spočívající v doložení všech rozhodných skutečností. Nesplní-li účastník tuto povinnost, sám tím předurčuje nedůvodnost žádosti o osvobození od soudních poplatků, neboť soud z úřední povinnosti majetkové poměry žadatele nezjišťuje. Stěžovatel však ani nyní v tomto směru žádnou procesní aktivitu neprojevil. Vhodné je přitom poznamenat, že již v přípisu ze dne 7. 12. 2015 byl stěžovatel poučen o následcích, které nastanou, nebudou-li požadované dokumenty o majetkových poměrech včas předloženy. Vzhledem k tomu, že stěžovatel o svých majetkových poměrech nic bližšího neuvedl, lze předpokládat, že v mezidobí žádná podstatná změna jeho majetkové situace nenastala. V takovém případě jsou aplikovatelné i závěry Ústavního soudu vyplývající z nálezů ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. I. ÚS 1439/09. Ústavní soud tehdy mimo jiné konstatoval, že „o podané žádosti o osvobození od soudního poplatku musí být rozhodnuto dříve, než soud pro nezaplacení soudního poplatku řízení zastaví. Toto obecné pravidlo má své výjimky, neboť jeho mechanické uplatňování by mohlo v některých případech vést ke zbytečnému prodlužování řízení opakováním stále stejných žádostí a rozhodnutí o nich. O opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku v rámci jednoho řízení je tedy soud povinen rozhodnout jen v případě, že tato žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, zejména došlo-li ke změně poměrů účastníka řízení (srovnej např. usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 10. 2004, č. j. III. ÚS 404/04, dostupné na www.nalus.cz).“ Ani v tomto řízení tudíž nebylo povinností Nejvyššího správního soudu o opětovné žádosti samostatně rozhodovat. Takový postup by vedl jen ke zbytečnému prodlužování řízení.

Zbývá tedy vyřešit otázku důsledku (ne)zaplacení předmětných soudních poplatků. Stěžovatel nezaplatil soudní poplatky současně s kasační stížností a vzhledem k tomu, že žádost o osvobození od poplatkové povinnosti byla vyhodnocena jako nedůvodná, stanovil mu Nejvyšší správní soud dodatečnou lhůtu jednoho týdne k jejich zaplacení. Usnesení, kterým se stěžovatel o této skutečnosti dozvěděl, bylo doručeno do jeho domovní schránky dne 20. 1. 2016, přičemž soudní poplatek dosud zaplacen nebyl. Lhůta k zaplacení uplynula dnem 27. 1. 2015.

pokračování

Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích platí, že nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.

Podle ustanovení § 47 odst. 1 písm. c) s. ř. s. soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon. Toto ustanovení se užíje vzhledem k § 120 s. ř. s. v řízení o kasační stížnosti obdobně.

Stěžovatel byl řádně vyzván k zaplacení soudního poplatku a poučen o následcích, které nastoupí v případě, že jej nezaplatí. Navzdory tomu nebyl soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, a proto Nejvyšší správní soud řízení o kasační stížnosti zastavil podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s., aniž z důvodu procesní ekonomie předtím rozhodl o dalším návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O dalších podnětech, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti, uvážil Nejvyšší správní soud následovně. Vycházel přitom z judikatury Ústavního soudu, který se obdobnými podněty resp. návrhy pravidelně zabývá v řízení o ústavní stížnosti. Vyložil, že účelem a smyslem povinného zastoupení je primárně zájem na tom, aby se účastníkovi v těchto specifických typech řízení dostalo kvalifikované právní pomoci, aby jeho podání vyhovovalo především formálním požadavkům na ně kladeným. Účelem povinného zastoupení je rovněž ochrana soudního systému, aby soudy nebyly zahlceny množstvím kvalifikovaných a zjevně neopodstatněných podání osob (srov. např. usnesení Ústavního soudu z 15. 10. 2009, sp. zn. III. ÚS 473/09). Ústavní soud také zdůraznil, že uvedenou úpravou je v soudním řízení zajištěna tzv. rovnost zbraní v řízení o mimořádném opravném prostředku, kdy proti účastníkovi stojí správní orgán, za který zpravidla jedná odborně kvalifikovaný zaměstnanec s právníkem vzděláním (srov. usnesení Ústavního soudu z 29. 9. 2005, sp. zn. III. ÚS 222/05). Z uvedených důvodů proto neshledal Nejvyšší správní soud důvod iniciovat u Ústavního soudu řízení o zrušení napadených ustanovení, která jsou ústavně konformní.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.), podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže bylo řízení o kasační stížnosti zastaveno.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 3. února 2016

JUDr. Jaroslav Vlašín

předseda

senátu